

ILMIY-METODIK ELEKTRON JURNAL
НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЭЛЕКТРОННЫЙ ЖУРНАЛ
SCIENTIFIC-METHODOLOGICAL ELECTRONIC JOURNAL

Til va adabiyot.uz

«Til va adabiyot – Преподавание языка и литературы – Language and literature teaching» (e-mail: tilvaadabiyotuz@gmail.com) <https://oak.uz/pages/4802>

**“Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini
mexanizatsiyalash muhandislar instituti”
Milliy tadqiqot universiteti hamda
O‘zbekiston Milliy universiteti
jahonning Top-550, hamda
Top-1000 universitetlar
qatoridan joy oldi.**

Gulyora Saidova. The stages of teaching written translation.....	196
Diyora Alisherovna. How to improve english translation skill.....	198
Khadicha Rakhmatullayeva. Unveiling the power of imagery: exploring vibrant literary examples.....	200

Kichik tadqiqot

Elyorjon Hasanov. O'zbek tilida biznes terminlarining o'zgarib borish masalalari.....	203
Umida Muminova. Qadimgi turkiy tilda fe'ning o'ziga xos leksik-grammatik xususiyatlari.....	205
Shohista Zoitova. Toshkent shahar joy nomlarining tasnifi va tadqiqi.....	207
Farrux Qulsaxatov, D.Neslihan Bay. Integrativ yondashuv asosida o'qitish.....	209
Nargiza Aliyeva. Ingliz tilidagi "baxt" va "baxtsizlik" konseptini ifodalovchi leksik birliklarning frazeologik birliklarning lingvomadaniy xususiyatlari.....	211
Elmira Kochkarova. Boshlang'ich sinflarda ona tili ta'limi va imloviy savodxonlik masalalari.....	213
Gulchehra Sobirxo'jayeva. Sifatli ta'lim-tarbiya – kelajak poydevori.....	215
Zulayho Negmatova. O'quvchilar badiiy-ijodiy tasavvurini shakllantirishning nazariy asoslari.....	216
Zuhraxon Bozorova. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiylashuvida ota-onalar va tarbiyachilarning o'rni.....	218
Ulug'bek Mashrabjonov. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining o'quv bilish kompetensiyalarini rivojlantirish.....	220
Yulduz Sultonova. Zamonaviy ta'limda chet tili o'qitishning nazariy asoslari.....	221
Musharraf Abdulxayeva. Ta'limiy diktant va uning turlari.....	223
Mavluda Mavlonova. Axborot texnologiyalari sohasiga oid terminlarning leksik - semantik xususiyatlari.....	225
Zarinaxon Azizova. Ilova konstruksiya sintaktik aloqaning bir turi sifatida.....	227
Ra'no Mavlonova. Tarjima nazariyasi rivojlanish paradigmasi.....	229
Islomjon Turdiyev. Ingliz va o'zbek tili ish yuritish terminlarining o'rganilishi.....	231
Toshqobil Muqumov. Fransuz va o'zbek tillaridagi somatizmlar ishtirok etgan qofiyadosh frazeologik birliklarga doir.....	233
Surayyo Saidova. Talabalarining o'qish kompetensiyasini CBI texnologiyasi orqali takomillashtirish.....	235
Robiya G'afurova. Bo'lajak chet tili o'qituvchisi kasbiy terminologiyasining o'ziga xos xususiyatlari.....	238
Dilafroz Umarova. Inklyuziv ta'lim sharoitida ingliz tilini o'qitish muammolari.....	240
Maqsudaxon Saidova. Talabalarda xorijiy tilda pragmatik kompetensiyaning strukturaviy komponentlari shakllanishi.....	242
Zilola Abidova. Tafakkur fe'llarining ingliz tili izohli lug'atlardagi talqini.....	244
Muxlisa Sheraliyeva. Yoshlar orasida slenglardan foydalanishni psixologik xususiyatlari.....	246
Dilnoza Tursunova. Lakunalarni tasniflash tamoyillari. Leksik lakuna.....	248

Nigora Rustambekova. Boshlang'ich sinflardagi o'quv fanlari mazmunida o'quvchilarning ijtimoiy faol fuqarolik kompetensiyalarini shakllantirish asoslari.....	250
Rayxon Jumanazarova. Halima Ahmedova ijodida obrazlar uyg'unligi.....	252
Dilnozaxon Arifova. Лингвокультурное понятие семья в картине мира.....	253
Dilnavoz Toxirova. Use of simile in "Oliver Twist" by Charles Dickens.....	255
Sevara Muradova, Rustam Makhsumov. Some morphological features of roman german languages.....	256
Kamola Alimova. The use of pauses in the translators' speech.....	259
Diyora Karimova. A comprehensive guide to military phrase.....	261
Nodira Qurbonova. Yozma nutq ko'nikmasini shakllantirish: holat va muammolar.....	263
Shukrullo Jo'rayev. So'z mulkiga sayohat yoxud Erkin Vohidov saboqlari.....	265
Adolatxon Akramova. Vaqtni to'g'ri boshqarishning maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining boshqaruv samaradorligidagi ahamiyati.....	267
Sharofat Abdurahmonova. Badiiy asarning kulturologik tahlilida zamon va makon masalasi.....	269
Gulzoda G'ayratova. Sharof Rashidovning "Qudratli to'liq" romanida sinonimlarning qo'llanishi.....	271
Gulzoda Aliyeva. Unites phraseologiques françaises avec une composante zoonyme.....	273
Umida Kuchkeldiyeva. Chet tili o'qitish jarayonida bo'lajak o'qituvchilarning nutq faoliyatini rivojlantirish.....	275
Shohista Abduqodirova. Leksemaning so'zlashuv nutqida pragmatik ma'nolar ifodalashi.....	277
Nargiza Maxmudova. Abdulla Qahhor asarlarida badiiy mahoratdan unumli foydalanish.....	279
Marjona Shomurodova. Nishotiy lirikasida badiiy san'atlar.....	282
Gulmira Bozorova. The art of talmeh in the poetry of Mukhammad Yusuf.....	285
Sevinch Tilabjonova. Pedagogik amaliyotni takomillashtirishda yangi pedagogik texnologiyalarning o'rni.....	287
Akmaljon Axmedov, Zarnigor Sherqo'ziyeva. Oliy ta'lim jarayonida bo'lajak psixologlarning kasbiy muloqotida kompetentlikni shakllantirishning psixologik-pedagogik shartlari.....	289
Kumushxon Ruзиматова. Анализ риторической речи в рамках когнитивной лингвистики.....	292
Amirxon Ne'matov. Shukur Xolmirmazayevning "O'zbeklar" hikoyasi o'zbeklar ruhiga ochilgan oyna.....	294
Hasan Amonov. Boshlang'ich sinflardagi she'rlardan yumoristik motivlar.....	296
Taxmina Quziyeva. Marketing terminologiyasida abbreviaturalar.....	298
Gulhayo Barotova. Teaching pronunciation of english.....	300
Dilnoza Burkhanova. Kinship terms as an object of cognitive linguistics.....	301
Munisa Abdulloyeva. Improving english instruction by including interactive games.....	303
Fayyoz Dadaboyeva. Task-Based Learning (TBL) Methodology.....	305

olishlari zarur. Chunki bu terminlar ilmnining qanchalik chuqur o'zlashtirilishi va ma'no kasb etishi uchun ahamiyatlidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Azimov, E. G. Uslubiy atama va tushunchalarning yangi lug'ati (tillarni o'qitish nazariyasi va amaliyoti) / E. G. Azimov, A. N. Shchukin. - Moskva: ICAR, 2009. - 448 p. - ISBN 978-5-7974-0207-7.
2. Fedonina, S. M. Tadqiqotning lingvistik va ekstralingvistik jihatlarida ingliz va rus lingvodidaktik terminologiyasi: ixtisosligi 02/10/19 Til nazariyasi: filologiya fanlari nomzodi ilmiy darajasini olish uchun dissertatsiya avtoreferati / Saratov, 1988. - 19 p.
3. Kupriyanova, M. E. Globallashuv sharoitida oliy ta'lim atama tizimining shakllanishi va faoliyati, ixtisosligi 02/10/20 Qiyosiy-tarixiy, tipologik va qiyosiy tilshunoslik: filologiya fanlari nomzodi ilmiy darajasini olish uchun dissertatsiya / M. E. Kupriyanova. - Moskva: Rossiya xalqlar do'stligi universiteti, 2014. - 259 p.
4. Kupriyanova, S. A. Ta'lim vazifasi bo'lajak o'qituvchining kasbiy vakolatlarini rivojlantirish vositasi sifatida / S. A. Kupriyanova // Kostroma davlat universitetining xabarnomasi. N. A. Nekrasova. - 2016. - No 22. - B. 176-179.
5. Sarvarov, R. A. Kasbiy pedagogik madaniyat o'qituvchining kasbiy faoliyatining asosiy asosi sifatida / R. A. Sarvarov // Pedagogik ta'lim, 2009. - P. 148-152.
6. Understanding Pedagogy and its Impact on Learning / edited by P. Mortimore. - London : Paul Chapman Publishing, 1999. - 236 p.

Dilafruz UMAROVA,

*Chirchiq davlat pedagogika universiteti
o'qituvchisi*

INKLYUZIV TA'LIM SHAROITIDA INGLIZ TILINI O'QITISH MUAMMOLARI

Annotatsiya: maqolada inklyuziv ta'lim sharoitida ingliz tilini o'qitish muammolari muhokama qilinadi. Imkoniyati cheklangan o'quvchilarga ingliz tilini o'rgatishda o'qituvchilar qanday qiyinchiliklarga duch kelishlari bilan birgalikda, maqolada nogiron bolalarni ingliz tilining grammatik, leksik va sintaktik tuzilmalarni o'zlashtirish va yodlashga yordam beradigan o'qitishning samarali usullari keltirilgan.

Kalit so'zlar: *ingliz tili, sotsializatsiya, guruhda ishlash, inklyuziv ta'lim, nogiron bolalar.*

Аннотация: в статье рассматриваются проблемы преподавания английского языка в условиях инклюзивного образования. Наряду с трудностями, с которыми сталкиваются учителя при обучении английскому языку учащихся с ограниченными возможностями, в статье представлены эффективные методы обучения, которые помогают детям с ограниченными возможностями усваивать и запоминать грамматические, лексические и синтаксические конструкции английского языка.

Ключевые слова: *английский язык, социализация, групповая работа, инклюзивное образование, дети-инвалиды.*

Annotation: the article discusses the problems of teaching English in the context of inclusive education. Along with the difficulties that teachers face when teaching English to students with disabilities, the article presents effective teaching methods that help children with disabilities learn and remember grammatical, lexical and syntactic structures of the English language.

Key words: *english language, socialization, group work, inclusive education, disabled children.*

Zamonaviy sharoitda nogironligi bo'lgan shaxslarni ta'lim muammosini o'rganish ta'lim jarayonini tashkil etish nuqtayi nazaridan dolzarbdir. Ma'lumki, 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida

"yoshlar uchun ochiq va sifatli ta'limni ta'minlash, ta'limning barcha bosqichlarida yoshlarning mukammal ta'lim olishini ta'minlash, hududlarda inklyuziv ta'lim rivojlanishi uchun shart-sharoit yaratish" ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilangandir. Ingliz tili bugungi kunda butun dunyo bo'ylab kommunikatsiya uchun asosiy til hisoblanadi. Bu esa ingliz tilini o'rganishni muhim qiladi, chunki ingliz tili orqali insonlar o'zaro muloqot qilishi, o'qish-yozishi, ish

topishi va turli sohalarni o'zlashtirish uchun zarur bo'lgan qobiliyatlarini rivojlantirishi mumkin.

Inklyuziv ta'lim esa har bir talaba uchun barqaror va imkoniyatlar bilan to'g'ri keladi. Bu, barcha talabalarning o'zlarini qo'llab-quvvatlash, o'zlarini o'zlashtirish va o'z-o'zini ifodalashlari uchun mos imkoniyatlarni berishni maqsad qiladi. Inklyuziv ta'limning asosiy mablag'laridan biri, har bir talabani qabul qilish, o'qitish va o'rganish jarayonlarida qo'llashning barcha o'lchovlarini ta'minlashdir.

Inklyuziv ta'lim sharoitida ingliz tilini o'qitish muammolari esa bir necha asosiy nuqtalarda ko'rinadi:

Tarkibiy murakkablik: O'qituvchilar inklyuziv ta'limning barcha talabalarni qamrab olgan holda dars

o'tkazishga intilishlari kerak. Bu, har bir talaba o'ziga mos keladigan o'rganish usullarini va dars metodikasini talab etadi. Misol uchun, vizual aidlar (rasmlar, diagrammalar), audio materiallar (audio kitoblar, musiqalar) va interaktiv dasturlar talabalarning turli usullarda o'rganishlarini ta'minlashda foydali bo'ladi.

Bireysel talablar: Har bir talabaning o'rganish usullari va tezliklari o'ziga xosdir. Inklyuziv ta'lim sharoitida, o'qituvchilar barcha talabalarning bireysel talablari va o'rganish imkoniyatlarini hisobga olgan holda darslar tayyorlashlari kerak. Bu, talabalarning o'zining eng yaxshi usullarida o'rganishlariga imkon berishga asoslanadi. Bunda, inklyuziv ta'limning prinsiplari va asosiy tamoyillari bilan tanish bo'lish juda muhimdir.

Qo'llanish vositalari: Inklyuziv ta'lim sharoitida ingliz tilini o'qitishda qo'llaniladigan vositalar kengligini oshiradi. Bu, texnologik vositalar (kompyuterlar, interaktiv dasturlar, onlayn resurslar)dan foydalanishni, turli qamrovli o'rganish o'yinlari va o'yinchoqlarini taklif etishni o'z ichiga oladi. Shuningdek, barcha talabalarning o'rganish usullarini qo'llaydigan ergashtiruvchi vositalar, masalan, o'qitishda vizualizatsiya qilish, audio kitoblar va harakatli matnlar kabi imkoniyatlar yaratishda juda foydali bo'ladi.

O'qituvchilar tayyorligi: Inklyuziv ta'lim sharoitida ingliz tilini o'qitish uchun o'qituvchilar o'zlarini yanada tayyorlashlari kerak. Ular talabalarning turli xil o'rganish usullarini tushunish, o'rganishga moslashtirish, inklyuziv ta'limning tamoyillarini bilish va talabalarga qo'zaro aloqani tuzishni bilishlari kerak. Bu, pedagogik tayyorliklarni yanada rivojlantirish va inklyuziv ta'limning prinsiplariga muvofiq darslar tayyorlashni talab qiladi.

Inklyuziv ta'lim sharoitida ingliz tilini o'qitish muammolari, har bir talaba uchun mos imkoniyatlarni ta'minlash va ularning o'zlarini rivojlantirishga yordam berishga asoslanadi. O'qituvchilar va o'rganuvchilar o'zlarini bu muammolarga moslashtirish, barcha talabalarni qabul qilish va ularga mos imkoniyatlar yaratishda ko'p tomonlama va inklyuziv yaklaşımlardan foydalanishlari kerak. Bu esa har bir talabani o'z potensialini bajarishga va muvaffaqiyatga erishishga yo'l qo'yimoqda.

Inklyuziv ta'lim sharoitida ingliz tilini o'qitish muammolari, o'qituvchilar va o'rganuvchilar uchun davolashgan bir so'roq bo'lib, ular bu muammolarni tahlil qilish, talabalarni kuzatish va har bir talabani o'ziga mos keladigan o'rganish usullarini topish va qo'llash uchun ko'p muhimdir. Inklyuziv ta'lim sharoitida ingliz tilini o'qitish muammolari, o'qituvchilar, o'rganuvchilar, ota-onalar va talabalar uchun bir imkoniyat ham bo'lib, ularning hammasi birgalikda ishlashini talab qiladi. Bu esa barcha tarqalgan o'quvchilarga o'zingizni qo'llab-quvvatlash va ularga bir xil imkoniyatlar berishning muhimligini anglatadi. Inklyuziv ta'limning asosiy

tamoyillari va o'zaro aloqalarni rivojlantirish orqali, barcha talabalarga ingliz tilini o'rganishda barqarorlik va muvaffaqiyat ta'minlanadi.

Inklyuziv ta'lim, har bir talaba uchun mos imkoniyatlar bilan ta'limga qarashning muhim deb hisoblanishi talab etiladi. Bu, o'qitish jarayoniga har bir talabani qamrab olgan holda o'tkazish, ularning o'zlari o'rgangan va o'rgatganlarini ifodalash, talabalarning barcha tomonlama qobiliyatlarini rivojlantirishga asoslangan bir tizimni anglatadi. Inklyuziv ta'limga asoslanuvchi prinsiplar, barcha talabalarni qabul qilish, o'qitish usullarini tanlash va maqsadga muvofiq imkoniyatlar yaratishda asosiy ko'rinishni oladi.

Inklyuziv ta'lim sharoitida ingliz tilini o'qitish muammolari bir qancha mavzularda ko'rinadi. Birinchi navbatda, har bir talaba o'ziga mos keladigan o'rganish usullarini aniqlash zarur. Talabalarning o'ziga xos o'rganish usullari va tezliklari bo'lishi mumkin. Bunda o'qituvchilar, talabalarning turli xil o'rganish usullarini tushunish, ularni qo'llash va ularning o'zlashtirishlari uchun maqsadga muvofiq darslar tayyorlash jarayonida o'z vazifalarini o'zlashtirishlari kerak. Misol uchun, vizual aidlar, audio materiallar, interaktiv dasturlar va boshqa ergashtiruvchi vositalar bilan talabalarni qo'llab-quvvatlash mumkin.

Ikkinchi navbatda, inklyuziv ta'lim sharoitida bireysel talablar jiddiy e'tiborga olinishi kerak. Har bir talabaning o'ziga xos talablari va o'rganish imkoniyatlari bo'lishi tabiiydir. O'qituvchilar bu talablarni hisobga olgan holda darslar tayyorlashlari kerak. Bunda, bireysel o'zgarishlarga moslashtirilgan o'rganish yo'nalishlarini tanlash, talabalarning o'zlarini rivojlantirishiga yordam beradigan individualizatsiya qilish jarayonlarini o'rganishga intilishlari muhimdir.

Uchinchi navbatda, inklyuziv ta'lim sharoitida ingliz tilini o'qitish uchun qo'llanish vositalari kengligini oshiradi. Texnologik vositalardan foydalanish, turli qamrovli o'rganish o'yinlari va o'yinchoqlarini taklif etish bu haqiqatda talabalarning o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarador qiladi. Bu bilan birga, talabalarning o'rganish usullarini qo'llab-quvvatlash uchun ergashtiruvchi vositalardan foydalanish ham muhimdir. Masalan, o'qitishda vizualizatsiya qilish, audio kitoblar, harakatli matnlar va interaktiv dasturlar talabalarning o'rganishida foydali bo'ladi.

Inklyuziv ta'lim imkoniyati cheklangan bolalarga tengdoshlari bilan ingliz tilini o'rganish uchun keng imkoniyatlar ochadi. Imkoniyati cheklangan o'quvchilar milliy tilning grammatika, lug'at va fonetikasini o'rganibgina qolmay, balki jamiyatda ijtimoiylashadi, o'z qobiliyatiga ishonch hosil qiladi, o'z qadrini oshiradi. Ingliz tilini samarali o'rganish uchun ma'lum moddiy-texnik yordam va moslashuvchan fikrga ega malakali o'qituvchilar, shuningdek, nogiron bolalarga ingliz tili sohasida iloji boricha chuqurroq bilim berish istagi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" PF-60-sonli Farmoni/ <https://lex.uz/docs/5841063>
2. Ibragimov, X., Abdullayeva Sh. "Pedagogika nazariyasi" (darslik). – T.: Fan va texnologiya, 2008. 288-bet.
3. Leontiev A.N. Selected psychological writings. M. 1983. English. M. 2002.
4. Nazarova N.N. (2022). Teaching professional English vocabulary to students with disabilities. Perspectives on Science and Education, (4(34)), 128-131.
5. Апарина Ю.И. Адаптивная речь учителя как продуктивное средство обучения в условиях инклюзивного образования // Инклюзивное иноязычное образование сегодня: проблемы и решения. Сборник статей по итогам VI заочной научно-практической конференции. 2020. С. 12-21.
6. Бондарева А. В. Реализация инклюзивного образования на уроках английского языка в общеобразовательной школе // Молодой ученый. 2017. № 5. С. 471-474.

Maqsudaxon SAIDOVA
Oriental universiteti o'qituvchisi

TALABALARDA XORIJIY TILDA PRAGMATIK KOMPETENSIYAINING STRUKTURAVIY KOMPONENTLARI SHAKLLANISHI

Annotasiya: ushbu maqolada xorijiy tildagi kommunikativ kompetensiyaning tarkibiy qismidagi pragmatik kompetensiyaning elementlari o'z ichiga oladigan komponent tarkibi aniqlandi. Pragmatik kompetensiyaning komponentlarini shakllantirishga pragmatik markerlarga o'qitish asosida qarashlar taklif etildi.

Kalit so'zlar: pragmatik kompetensiya, leksika, grammatika, struktura, diskurs, komponentlar shakllanishi.

Annotation: in this article, the composition of the component of pragmatic competence, which includes elements of the component of communicative competence in a foreign language, was determined. Approaches to the formation of the components of pragmatic competence based on the teaching of pragmatic markers were proposed.

Key words: pragmatic competence, vocabulary, grammar, structure, discourse, formation of components.

Аннотация: в данной статье определен состав компонента прагматической компетентности, включающий элементы компонента коммуникативной компетентности на иностранном языке. Предложены подходы к формированию компонентов прагматической компетентности на основе обучения прагматическим маркерам.

Ключевые слова: прагматическая компетентность, лексика, грамматика, структура, дискурс, формирование компонентов.

Kirish qismi: Pragmatik kompetensiyaning xorijiy tildagi kommunikativ kompetensiya tarkibidagi o'rni aniqlash muammosi lisoniy didaktika sohasidagi ko'plab tadqiqotchilarning asarlarida o'z aksini topgan. Uzoq vaqt davomida, xorijiy tilga o'qitish tahsil oluvchilarning o'rganilayotgan tilning faqat grammatikasini va leksikasini o'zlashtirishlarini nazarda tutar edi. Biroq, yigirmanchi asrning ikkinchi yarmida xorijiy tilga o'qitishga kommunikativ yondashuvning paydo bo'lishi bilan nafaqat avval amaliyotda bo'lgani kabi (aynan grammatika va leksik birliklarni o'z ichiga oladigan) lisoniy kompetensiyaning, balki bir qator boshqa kompetensiyalarni ham o'zlashtirishga bo'lgan ehtiyoj paydo bo'ldi. Pragmatik kompetensiya ular qatoriga kiradi, va uning xorijiy tildagi kommunikativ kompetensiya tarkibidagi o'rni quyida ko'rib chiqiladi. Avvalambor, pragmatikaga pragmatik kompetensiyaning markaziy ahamiyatli elementi sifatida ta'rif beramiz. Pragmatika tilning muloqotda nima(lar) aytilishiga emas, balki qanday, qay tarzda

aytilishiga ko'proq e'tibor berib qanday, qay tarzda qo'llanilishini o'rganadi.

Ilmiy muomalaga "pragmatika" atamasini Amerika faylasufi Ch. Morris kiritgan. Faylasuf uni semantika va sintaksis bilan bir qatorda semiotikaning tarkibiy qismi deb o'rgangan. Semantika so'zga uning qo'llanilishi vaziyatlari va kontekstidan tashqarida qarab, u nimani anglatishi haqida savol bersa, pragmatika esa aksincha, aynan ushbu holatlarni birinchi o'ringa chiqaradi.

Asosiy qism: Pragmatika, dastavval, gaplarni to'g'ri tuzish, ifodalash uchun qoidalar to'plami bilan emas, balki tilning muloqotda qanday, qay tarzda, qay yo'sinda qo'llanilishi bilan bog'liq. Muloqot hech bo'lmaganda ikki tomonning – so'zlovchi va tinglovchi yoki yozuvchi va o'quvchining bo'lishini taqozo etadi. Shuning uchun, pragmatikada doimo kommunikantlarning o'zaro faoliyati o'rganiladi. Demak, muloqot so'zlovchining belgilarni kodlashtirish va tinglovchining ularni dekodlashtirishidan ancha katta,